

***Про Звернення депутатів Полтавської обласної ради  
до Верховної Ради України та обласних рад щодо розвитку  
фармацевтичного самоврядування в Україні***

---

Керуючись частиною 2 статті 43 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні»,

**ОБЛАСНА РАДА ВИРІШИЛА:**

1. Прийняти Звернення депутатів Полтавської обласної ради до Верховної Ради України та обласних рад щодо розвитку фармацевтичного самоврядування в Україні (додається на 2 аркушах).
2. Звернення надіслати до Верховної Ради України та обласних рад.

**ГОЛОВА  
ОБЛАСНОЇ РАДИ**

**О.Ю. БІЛЕНЬКИЙ**

## **ЗВЕРНЕННЯ**

### **депутатів Полтавської обласної ради до Верховної Ради України та обласних рад щодо розвитку фармацевтичного самоврядування в Україні**

На даний час забезпечення фізичної доступності населення до лікарських засобів та виробів медичного призначення у Полтавській області відбувається через мережу аптечних закладів, яка впродовж тривалих років формувалася в умовах відсутності державної політики та відповідного законодавства, без урахування раціонального їх розміщення в населених пунктах і без врахування навантаження в кількості населення на один аптечний заклад.

З 778 аптечних закладів Полтавщини лише 4 аптеки функціонують з правом виготовлення лікарських засобів за індивідуальним приписом лікаря для лікувально-профілактичних закладів та населення, що становить лише 0,5% від загальної кількості аптек в області. Дана ситуація обмежує права громадян України на отримання фармацевтичної допомоги у вигляді аптечної продукції

Водночас, саме виробничі аптеки є повноцінною базою для проходження студентами інтернатури, стажування та практики, а відтак маємо негативний вплив на якість підготовки майбутніх фармацевтичних працівників через мізерну кількість виробничих аптек.

Для стимулювання діяльності суб'єктів господарювання щодо відкриття нових аптек з виробництвом ліків, відкриття в аптеках з реалізації готових лікарських засобів рецептурно-виробничих відділів та нарощування об'ємів виготовлення ліків у функціонуючих аптеках, необхідно внести зміни до розділу V Податкового кодексу України від 02.12.2010 № 2755-VI щодо зменшення ставки ПДВ на лікарські засоби, які виготовлені в умовах аптеки. Так, чинною редакцією статті 193 Податкового кодексу України ставка ПДВ передбачена 20%. Доповнення пункту «в» статті 193 Податкового кодексу України абзацом про те, що ставка ПДВ у 7% застосовується до операцій з виготовлення лікарських засобів в умовах аптек, дозволить суттєво знизити ціни на такі лікарські засоби і як наслідок покращить доступність цих ліків для населення, збільшить мотивацію бізнесу у випуску індивідуально вироблених ліків в умовах аптек, та сприятиме створенню додаткових робочих місць.

Висока концентрація аптечних закладів не створює умов щодо доступності населення до якісних, безпечних лікарських засобів, а навпаки, призводить до погіршення медикаментозного забезпечення через застосування методів недобросовісної конкуренції, таких як демпінг, маніпулювання з назвами аптек, що вводить в оману споживачів і порушує вимоги Закону України «Про захист прав споживачів» від 12.05.1991 № 1023-XII та Закону України «Про захист від недобросовісної конкуренції» від 07.06.1996 № 236/96-ВР.

За таких умов одним із напрямків унеможливлення продовження існування в суспільстві тих негативів, що мають сьогодні місце в фармацевтичній галузі, як в області, так і в державі, є розвиток фармацевтичного самоврядування, яке буде враховувати інтереси держави, професійних учасників аптечної діяльності, сприятиме реформуванню системи

управління аптечною діяльністю через делегування функцій держави самоврядним фармацевтичним організаціям. Саме за участі професійної самоврядної організації можливе успішне впровадження Європейських Стандартів та Настанов Належної Аптечної Практики (GPP) та акредитації аптечних закладів на початковому етапі на добровільних засадах, що надасть наступний позитивний ефект:

- суттєво покращить якість підготовки фармацевтичних фахівців;
- підніметься рівень кваліфікаційних вимог до персоналу;
- нарешті в аптеках почнуть запроваджуватись фармацевтичні послуги, як основне джерело фінансової ефективності аптеки, що в свою чергу призведе до зниження цін;
- якість обслуговування пацієнтів та перелік фармацевтичних послуг, що надаються, стануть основними критеріями визначення ступеню акредитації аптечного закладу.

Відповідно до статті 93 Конституції України право законодавчої ініціативи у Верховній Раді України належить Президентові України, народним депутатам України та Кабінету Міністрів України.

Враховуючи вищевикладене, ми, депутати Полтавської обласної ради, звертаємось до Верховної Ради України з проханням прийняти Закон України «Про фармацевтичне самоврядування», внести зміни до Податкового кодексу України щодо зменшення ставок ПДВ на лікарські засоби, що виготовлені в умовах аптек, та просимо обласні ради підтримати наші вищезазначені ініціативи.

*Прийнято на пленарному засіданні  
вісімнадцятій сесії Полтавської  
обласної ради сьомого скликання  
12 жовтня 2017 року*

**Пояснювальна записка**  
**до проекту рішення Полтавської обласної ради**  
**«Про Звернення депутатів Полтавської обласної ради до Верховної Ради**  
**України та обласних рад щодо розвитку фармацевтичного самоврядування**  
**в Україні»**

Забезпечення фізичної доступності населення до лікарських засобів та виробів медичного призначення у Полтавській області відбувається через мережу аптечних закладів, яка впродовж тривалих років формувалася за своєю кількістю досить хаотично в умовах відсутності державної політики і відповідного законодавства, без урахування раціонального їх розміщення в населених пунктах і без врахування навантаження в кількості населення на один аптечний заклад.

На теперішній час на території області функціонує 778 аптечних заклади. Відповідно один аптечний заклад в середньому обслуговує 1,83 тис. населення (в середньому по Україні цей показник становить 1 аптечний заклад на 1,85 тис населення). В порівнянні з окремими країнами Європи цей показник по Україні майже вдвічі нижчий. Так, одна аптека в Польщі в середньому обслуговує 3,0 тис. населення, в Німеччині - 4,0 тис. населення та у Великобританії - 4,7 тис населення. Важливо відмітити, що переважна кількість аптечних закладів розміщена в містах Полтава, Кременчук, Миргород, Лубни та районних центрах, де по кілька аптек відкриваються практично поряд, а віддалені від центра міста мікрорайони не мають на своїй території аптек.

На Полтавщині функціонує лише 4 аптеки з правом виготовлення лікарських засобів за індивідуальним приписом лікаря для лікувально-профілактичних закладів та населення, що становить лише 0.5% від загальної кількості аптек в області, що є характерною ознакою для більшості регіонів України. Певним чином ця ситуація обмежує права громадян на отримання фармацевтичної допомоги у вигляді аптечної продукції.

Водночас, саме виробничі аптеки є повноцінною базою для проходження студентами інтернатури, стажування та практики, а відтак маємо негативний вплив на якість підготовки майбутніх фармацевтичних працівників через мізерну кількість виробничих аптек. За відсутності належного рівня кваліфікації у фармацевтичних працівників аптека перетворюється із закладу охорони здоров'я на торгову точку, де продають ліки, а не надають фармацевтичні послуги, від чого страждають в першу чергу пацієнти.

Для стимулювання діяльності суб'єктів господарювання щодо відкриття нових аптек з виробництвом ліків, відкриття в аптеках з реалізації готових лікарських засобів рецептурно-виробничих відділів та нарощування об'ємів виготовлення ліків у функціонуючих аптеках, необхідно внести зміни до розділу V Податкового кодексу України від 02.12.2010 № 2755-VI щодо зменшення ставки ПДВ на лікарські засоби, які виготовлені в умовах аптеки. Так, чинною редакцією статті 193 Податкового кодексу України ставка ПДВ передбачена 20%. Доповнення пункту «в» статті 193 Податкового кодексу України абзацом про те, що ставка ПДВ у 7% застосовується до операцій з

виготовлення лікарських засобів в умовах аптек, дозволить суттєво знизити ціни на такі лікарські засоби і як наслідок покращить доступність цих ліків для населення, збільшить мотивацію бізнесу у випуску індивідуально вироблених ліків в умовах аптек, та сприятиме створенню додаткових робочих місць.

Одною з причин системної кризи яка склалася у роздрібному сегменті фармацевтичного сектору економіки є відсутність нормативно затверджених критеріїв доцільності відкриття аптечних закладів. Користуючись неврегульованістю даного питання на законодавчому рівні та практично відсутністю механізмів контролю з боку контролюючих органів влади на території області значно розширились аптечні мережі з інших, більш фінансово сталих регіонів України. Так в області функціонує 211 аптек 48 суб'єктів господарської діяльності з Харківської, Дніпропетровської та інших областей, що становить 27% від усієї кількості аптечних закладів на Полтавщині. Цими суб'єктами господарювання вимиваються кошти з відповідного регіону Полтавської області, ними практично не сплачуються податки до місцевих бюджетів всіх рівнів, чим погіршується фінансово – економічний стан регіону. Вони не приймають участі в соціальних програмах щодо забезпечення хронічно хворих лікарськими засобами, ними не створюються умови для надання паліативної допомоги тяжко хворим громадянам, не створюються аптечні заклади в сільській місцевості, саме там, де утримання аптек є збитковим через низьку купівельну спроможність сільського населення та високих витрат на логістику товару.

Висока концентрація аптечних закладів не створює умов щодо доступності населення до якісних, безпечних лікарських засобів, а навпаки, призводить до погіршення медикаментозного забезпечення через застосування методів недобросовісної конкуренції, таких як демпінг, маніпулювання з назвами аптек, а саме використання інформації щодо рівня цін («Аптека низьких цін», «Аптека оптових цін» та ін.), що вводить в оману споживачів і порушує вимоги Закону України «Про захист прав споживачів» від 12.05.1991 № 1023-ХІІ та Закону України «Про захист від недобросовісної конкуренції» від 07.06.1996 № 236/96-ВР.

За таких умов одним із напрямків унеможливлення продовження існування в суспільстві тих негативів, що мають сьогодні місце в фармацевтичній галузі, як в області, так і в державі, є розвиток фармацевтичного самоврядування яке буде враховувати інтереси держави, професійних учасників аптечної діяльності, сприятиме реформуванню системи управління аптечною діяльністю через делегування функцій держави самоврядним фармацевтичним організаціям. Саме за участі професійної самоврядної організації можливе успішне впровадження Європейських Стандартів та Настанов Належної Аптечної Практики (GPP) та акредитації аптечних закладів на початковому етапі – на добровільних засадах, що надасть наступний позитивний ефект:

- суттєво покращить якість підготовки фармацевтичних фахівців;
- підніметься рівень кваліфікаційних вимог до персоналу;

- нарешті в аптеках почнуть запроваджуватись фармацевтичні послуги, як основне джерело фінансової ефективності аптеки, що в свою чергу призведе до зниження цін;

- якість обслуговування пацієнтів та перелік фармацевтичних послуг, що надаються, стануть основними критеріями визначення ступеню акредитації аптечного закладу.

Успіх фармацевтичної галузі розвинутих країн в першу чергу пов'язаний із функціонуванням сильної фармацевтичної спільноти і професійним самоврядуванням, що реалізується через громадські організації і закріплені на законодавчому рівні, такі як «Королівське фармацевтичне товариство» у Великобританії, «Польське фармацевтичне товариство» і «Ізба Аптекарьська» у Польщі, «Американське фармацевтичне товариство» у США та інші. Національні самоврядні інституції (товариства, асоціації, лікарські палати тощо) несуть юридичну та моральну відповідальність перед державою і суспільством за якість медичної та фармацевтичної допомоги, професійну підготовку, безпеку та забезпечення прав пацієнтів.

Відповідно до статті 93 Конституції України від 28.06.1996 № 254к/96-ВР право законодавчої ініціативи у Верховній Раді України належить Президентові України, народним депутатам України та Кабінету Міністрів України. Враховуючи вищевикладене, Полтавська обласна рада просить підтримати ініціативу щодо прийняття Верховною Радою України Закону України «Про фармацевтичне самоврядування» та внести зміни до Податкового кодексу України щодо зменшення ставок ПДВ на лікарські засоби, що виготовлені в умовах аптек, що дасть можливість покращити рівень фармацевтичних послуг, збільшити кількість робочих місць в галузі, а також загалом стимулюватиме розвиток економіки, відновлення вітчизняного виробництва.

**Депутат Полтавської  
обласної ради**

**В.Г. Прядко**